

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHAZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
NOSZKO ISTVÁN

rákoskeresztúri lelkész.

FŐMUNKATÁRSÁK:

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PÁL

ágfalvi esperes-lelkész kiskéri lelkész. cinkotai lelkész.

DUSZIK LAJOS

GÖMÖRY JÁNOS

szatmári lelkész.

eperjési főgym. igazgató

Megjelenik hetenként egy évben

A lap ára:

Egész évre 14 K

Félévre 7 K

Egyes szám ára 40 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egész oldal 40 K

Állandó hirdetéseknek egyes számú

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉREINK: **Hanyatlunk.** Mayer Pál. — **A ruttkai egyház önállósítása.** Justin. — **Lelkipászforkodásunk főbb teendői a háboru után.** Bierik János. — — **Belélet.** — **Pályázatok és hirdetések.**

Hanyatlunk.

Mi kik a modern, haladó egyháznak vagyunk tagjai, kik nemes önértéssel hirdetjük, hogy szétoszlattuk azt a ködöt, mely az egyházat tizenhat századig kétes bizonytalanságba burkolta, kik visszavezettük a kétségbe esett embert az igazi lelki béke honába s új irányt adtunk a tudományok fejlődésének, ma hanyatlunk, veszünk, pusztulunk.

Századokon át mi voltunk a nemzetek tanítói, mi hirdettük nemzeti nyelven az evangéliumot, mi tettük az iskolát a tudományok igazi csarnokává s mi vettük meg a modern reális tudományok alapját.

Ma fordított a viszony! Az ellentábor kiragadta kezünkől a zászlót és a kardot s ma ők vezetnek.

E hanyatlásnak oka részint a hitélet gyengülésében, részint az egyházi adminisztráció meglazulásában keresendő.

Nemde igazi, tudatos hitéletről csak ott lehet szó, ahol a pásztor igazi papja, tanítója, tanácsadója s orvosa a népnek, ahol a pásztor csak hivatásának él. Ahol a pásztor szeretetteljes kontaktusban él nyájával, ott gyarapodik a nép anyagilag is s erősödik szeretetben, evangéliumi becsületességben s a felvilágosodásban.

Ami a külső közigazgatási hanyatlást illeti, annak okát szeretetlenségünkben, a vezetők iránti köteles tisztelet elhalványulásában s a féltékenykedésben keressük.

Hány köztisztelőnek, becsülésnek örvendő egyháznagyunk vonult vissza a cselekvés mezejéről, hány vezető emberünk fordított hátat gyűléstermeinknek az ott nyilatkozó udvariatlan hang, feltűnési viselkedés, szofizmatikus polémiák miatt.

Én Zsilinszky Mihály visszavonulását is itt keresem!

Pedig nagy baj, hogy ép Ő, ki mintegy összekötő kapocs volt egyházunk és a kormány között, Ő hagyott el bennünket szeretetlenségünk miatt.

Zsilinszky s a többi egyháznagyunk hiányát s a mostani vezéreknek a kormánytól való idenkedését sohasem fogja pótolni a központi iroda.

A központi iroda — bár nélkülözhetetlen legyen bármily jól szervezett — mégis csak mintegy hivatalos szerv fog szerepelni. Nem ez kell nekünk! Ami igazságos ügyünket, jogsérelmeinket, bajainkat személyes sullyal is támogatnia kell egyes nagybefolyású egyháztagnak. Észre kell vettetni magunkat, hisz másfél milliós kipróbált ember tényező a mi hazánkban.

A kormány nem ismerheti a mi bajunkat, a mi generális érdekünk, hogy életjelt mutassunk.

Állításunkra fényes példa a hadisegély ügye. A rosszul címzett kérvény a kultusz labirintusában mintegy akta kriptába került, ma is ott alussza álmát s ki tudná megmondani mi sorsra jut? Minthogy azonban az ügy tekintettel a mai nehéz viszonyokra napról napra sürgősebbé lett, a MBBE elnöke vette kezébe s személyes közbenjárásával, súlyával megmutatta az utat a hivatalos köröknek, melyen néhány nap alatt keresztülbítható volt a segély kiutalása.

Igen, hanyatlunk úgy hitéleti, mint külső adminisztratív szempontból is. Sok sok mondanivalónk volna a lelkészképzésről, a hitélet intenzívebbé tételéről, a püspöki kérdőpontok hiányáról a mi körületünkben, a munkahely fokozásáról, a niveau emeléséről . . . de sajnos egy fecske nem hoz tavaszt.

Gondolkozzunk hanyatlásunk okairól s minden egyes evangélikus ember — főleg lelkész — csak annyit tegyen egyházának emelésére, amennyi tőle telik, biztosítom az eredmény kedvező, sőt fényes lesz.

Ezekben kívántam reflektálni az Órálló 28-ik számában foglalt vezércikkre.

Mayer Pál

ev. lelkész.

A ruttkai egyház önállósítása.*)

Ruttká, a felvidék vasúti gőcpontja jókor befogadta a reformált egyház tanait s már 1559-től erős evangéliumi élet fejlődött ki. Papjai a kor szokáshoz híven a külföldi egyetemeket látogatták, s nemcsak az új egyház tanait, de a külföld modern áramlatait, vívmányait is meghonosították idehaza.

Sajnos, hamar bekövetkezett a kulmináció, bekövetkezett a hanyatlás kora.

Ruttkára is ép úgy, mint a többi egyházra a veszedelmek nem a Rudolf és a Ferdinándok szigorú rendszabályai zudították, hanem a Károly és a Mária Terézia-féle anyáskodó, apás-

*) Ruppeldt Fedor ruttkai adminisztrátor az egyház anyásítása történetét tárgyoló hosszabb cikkéből — tekintettel lapunk szűk keretére — a fentieket adjuk rövid kivonatban.

kodó alattomos aknamunka, Ruttká haladoklik már 1710-ben, 1797-ben pedig már néma fájdalommal állják körül a hívek felhantolt sírját.

Bár politikailag 97-ben megszűnt szerepelni a község, de szellemileg üdítőleg hatott a már most leányegyházon az örökké nevezetes 1772-es év. Igen 1772 a nemzeti szellem ébredésének éve, igen ez az év hoz Ruttkára is szebb napokat.

A község anyagilag és erkölcsileg is gyarapodik, a vasutak pedig határozott fényezővé tették hazánk kereskedelmében. A község virágzásnak indul, buzgó polgárai szépítik, erősítik s egyházuknak szerető otthonul ajánlják fel.

Erős katolikus hitélet fejlődik ki, melyet a reformátusok missziói központ létesítésével kívántak ellensúlyozni, csak az evangéliumi egyház élte még a féspedés korát.

De miként a természet, mely alkot vagy rombol, de nem henyél, úgy a ruttkai kis ev. tábor is megmozdul, tervez, tanácskozik, gyűjt s munkásságukat 1903 nov. 8-án az új evangélikus templom felszentelése koronázta.

Hogy az új hajlék, az új templom mennyi lelki erőt kölcsönöz a esüggedőnek, tudja azt mindenki, kinak kis fészket a ház, vagy más elemi csapás pusztította el. Bár az új hajlék nem nyújt talán annyi kényelmet mint a régi, de ad erőt arra, hogy az újra beköltözzék a béke és a szeretet. Meg volt már a templom, de hiányzott a pap, ki az igét állandóan és rendszeresen hirdesse. De hát nagy az Isten kegyelme. A hívek óhaja teljesült akkor midőn 1912-ben Starke Samut hitoktató segédlelkészként exmittálták Ruttkára. Most már egy volt a cél: az egyház anyásítása.

Meg is indul a mozgalom, megvan a jó akarat, az áldozatkészség.

Vége 1914 jul. 16-án sok-sok fáradozás, utánjárás után a turóci egyházmegye közgyűlése a ruttkai filiálist az anyaegyházak sorába helyezte.

Minden arcon meglegedés, lelki béke ült, mindenkit a bizalom és remény táplálta . . . de az a véres dráma ott a Fekete hegyek országa mellett, annak a két pisztolynak rémes durranása megrázkódtatta Európának minden zugát, halomra döntötte minden reményünket.

Mérhetetlen sok áldozat árán sikerült az ellenséget a Kárpátok koszorúza baza határain túl tartanunk, a nemzeti zászlót derék fiaink a hajduk, kurucok, a jászok és palócok utódai diadalról-diadalra vitték, s oly tiszteltté tették a Magyar nevet, amely félelmetes volt akkor, midőn a litániákban is ott szerepelt „a tela Ungorum libera nos Domine“ nevünk.

Felébresztik diadalaink a nemzetben a nemzeti érzést s ennek nyomán két az önbizalom s a nyugalom. Ez az önbizalom és nyugalom időfőleg hatott az új gyülekezetre is, sőt már 1915 nov. 14-én megtarthatta az első közgyűlést. Olyan lélekemelő beszédek hangzottak itt el, mint ama nevezetes gyűlésen melyen Kossuth azt mondta; „Leborulok a nemzet nagyságán.” Ez a gyűlés is meghozott minden áldozatot.

Ha ott az új templom falába vésik azt a három évszámot, mely az egyház életében oly nevezetes, első helyre kellene tennünk az 1916 máj. 14-iki dátumot.

E nap délutánján oly eget ostromló buzgósággal küldték a hívek fohászukat az Istenhez, mint azon feledhetetlen napon, melyen a szent koronát a nemzet díszé virága hozta haza Bécsből, hogy ismét a nemzet palládiuma legyen, az a szimbóluma, melyben a nemes nemzet minden tagja radikális jogát, jogforrását kereste.

Hála a minden bőbeszédű Istenének a hívek lelki gondozása s az ifjuságnak ősi evangéliumi szellemben való nevelése most már biztosítva leend ezen exponált helyen is.

Justin,

Belkipásztorkodásunk főbb teendői a háboru után.

Írta s az alsó nógrádi papi értekezleten felolvasta *Wienik*
János legéndi ev. lelkész.

II.

Ebben az eszmélő állapotban talál bennünket a háboru, s nemcsak bennünket, hanem a társadalmi osztályok minden rétegét, a politikai és gazdasági élet minden fázisát egyaránt. A boldogtalan lelkek ezrei megsejtették ezt, s azért esaptak át egyik szélsőségből e másikba: a teljes közönyből a rajongó szekták hálóiba. A bizonytalanságok korában, midőn a hit elmúlni, az Isten távolodni látszik, az emberi szív vagy teljesen megfásul és közönyös lesz, vagy a túlzó pietizmusban keres enyhet, vigasztalódást. Természetes, hogy a viszonyok ilyen szélsőséges alakulásánál a baj okozójául magát a kulturát tekintik legtöbben, holott a baj nem is annyira a kulturában, mint annak félszeg irányából, a felvilágosodás köpönyegével takaródzó túlzók szociális munkájából eredt s ezen túlzások: az egyén túlságos kultusza az egyik oldalon, — a szociális munka tulbecsülése a közjó érdekében a másik oldalon, — kibillentették az emberi életet a rendes kerékvágásból olyannyira, hogy a normális élet alapfeltételeit lehetetlen volt megtalálnunk.

Amott az egyén minden, az ember „én“-je az első s a mindenható ur (modern egoizmus) — emitt az egyén semmi, csak a közérdek, a társ. érdek a fő, (modern altruizmus) s mindent ennek az atmoszférájába kell helyeznünk. E két véglet között mozgott mindenki, nem tudva megtalálni az igazi alapot, a biztos talajt.

A szociális alakulatok ily feszültsége mellett nem esoda, hogy a hur pattant. A tulbecsült kultúra levetette álarcát, valamint az önhitt, gőgös ember is meghunyászkodott, — s megszületett a háboru. — Egyszerre átalakult minden. A szájhősök, akik vakon imádták a kulturát, ettől várták egyedül a világ megváltását, s a háborut ezen korban kizártnak tartották, — egyszerre elhallgattak s csodálatos módon beleilleszkedtek az adott viszonyok katonai komplexumába, s viszont az egyes ember, aki önmagát imádtá, látta, hogy a minden téren bekövetkezett erős retorzióban ő tulajdonkép semmi, élete csak egy kis nulla, egy pillanat, — egy golyó . . . s élete ki van oltva.

Mi is, az emberi léleknek munkásai, kik az ember lelkének csodálatos mélységeit vizsgáljuk s vágyait az adott étellel egy benső harmonikus viszonyba akarjuk hozni, a minden létező dolgok Örök Rutfejével, az Istennel, s az Ő épen eme hányódó lélek boldogítására és megváltására küldött szent Fiával, a Jézus-Krisztussal, — mi is, midőn látjuk, hogy ez áldatlan állapot immáron a második esztendeje tart, s ki tudja, mikor ér véget? mi is, mintha csak most eszmélnénk, mintha csak most kezdenők helyesen mérlegelni az ezelőtti viszonyokat, s mintha csak most tudnánk helyesen meg is magyarázni az e korban élő, mindennel dacoló, mindennel elégedetlen, boldogtalan ember lelki sivárságát, szellemi untságát, aléltóságát.

(Folytatjuk.)

BELÉLET.

125.000 kor. háborus segély felosztárgyában július hó 27-én tartotta meg ülését az egyetemes pénzügyi bizottság Budapesten. Báró Prónay Dezső bejelentette, hogy az összeget az állampénztárból felvette bélyeges nyugta ellenében. A segély felosztására vonatkozó beérkezett minden javaslatot ismertette az egyetemes főjegyző. Majd Gyürky Pál terjesztette elő javaslatát, a melyet a nyugdíj bevallások számadatán épített fel. Szelényi Aladár főjegyző azután előadta a püspöki hivatalok útján beérkezett mostani bevallásokat, a melyekben minden lelkész össz-

jövedelme van kimutatva a termények mostani árának beszámításával. Az előterjesztések után a bizottság előbb azon kérdés felett döntött, hogy segélyben az összes lelkészeket részesítse-e, avagy csak azokat, a kik reá szorultak, mint a *hogyan azt a hadsegélyző hivatal leiratában is hangsúlyozza?* A bizottság a leirat utasítása szerint határozott s a felosztás tekintetében a következő elveket állapította meg. Segélyben csak a 400 koronát meg nem haladó *összjövedelemmel* bíró lelkészeket részesíti úgy, hogy a termények mostani árát veszi figyelembe. A nőtlen vagy gyermektelen lelkészek segélyt nem kapnak. E két elv alól csak rendkívüli figyelemre méltó esetben lehet kivételt tenni. Minden kerületnek 31.100 koronát bocsát rendelkezésre, hogy abból minden kerületben fenti elvek szerint a püspökök kerületenként 50 lelkészt négyszáz, és 37 lelkészt 300 koronás segélyben részesítsenek. Szerkesztőnk a segéd és nyugdíjas lelkészek segélyezését ajánlotta a bizottság figyelmébe, de mivel a segély a rendes lelkészek részére lett kérve és adva, a bizottság a kérelmet nem vehette figyelembe, azonban Dr. Baltik püspök kijelentette, hogy majd ezek segélyezésére a kerületek más forrásból találnak majd fedezetet. Ezt azon okból említjük meg, hogy ott zörgetni el ne késsenek. A háborus segélyben tehát a lelkészeknek fele fog részesülni, míg a reformátusoknál csak egy harmada részesült. A bizottság a tanárok és tanítók egyesületének kérelmére felkérte az elnökséget, hogy azon tanítóink részére, a kik, mivel állami fizetéskiegészítésük nincsen, drágasági segélyt az államtól nem kaptak, kérjen szintén a hadsegélyző hivattól háborus segélyt. Ezen tanítók összeírására a püspöki hivatalokat a bizottság felkérte. Megnyugvással fogadjuk a bizottság intézkedéseit, mert a segélynek nagyobb elaprózása egyikünk számára sem nyújtott volna segélyt, míg így legalább karunk kevesebb jövedelemmel bíró fele része részesülhetett mégis *segélynek nevezhető összegben*. Az ülés végén a most elhunyt Dr. György István helyett házgondnokul — helyettesi minőségben — a bizottság Dr. Szelényi Aladárt kérte fel.

Ünnepély a sebesült katonák részére.

A Geduly Henrik püspök által létesített Nyiregyházi Katonai Otthon javára július hó 23-án különféle előadásokkal egybekötött népiünnepély tartatott a Nyiregyházához tartozó Sóstó fürdőben, mely ünnepélyen roppant nagy számú közönség sereglett egybe, aminek anyagilag is meg volt az eredménye, mert a nevezett célra 2000 koronát meghaladó segélyösszeg jutott.

Az egyet. nyugdíjint. biz. elnöksége
özv. Suehla Ferenecné volt lázi lelkész özvegyének évi 1200 kor. ellátási és 300 kor. temetési, Pieler Mátyásné volt kaboldi lelkész özvegyének pedig évi 1320 kor. ellátási és 300 kor. betegápolási díjat utalványozott.

Halálozás. Dr. György István egyet. egyházunk tb. főjegyzője életének 49-ik, házasságának 21-ik évében hosszú szenvedés után Enesén elhunyt. Egyet. egyházunk elődjeihez méltó igen buzgó, egyházát önzetlenül szerető férjüvet vesztett el benne, családja pedig gondos és önfeláldozó apát és férjet. Budapesten, mint ügyvéd a Ferencvárosban a társadalomban és a politikai párt-életben is élénk tevékenységet fejtett ki, lévén az ottani függetlenségi és 48-as pártjának elnöke és a fővárosi törvényhatósági bizottság tevékeny tagja. — Legyen áldott emléke közöttünk. —

Kitüntetés. Öfelsége dáró Radvánszky Albert az 5. hadsereg parancsnokságnál beosztott Vöröskereszti főmegbizott-helyettes, az önkéntes egészségügy terén teljesített odaadó tevékenysége elismerésül, a Ferencz József rendtiszti keresztjével a katonai érdemkereszt szatagjával tüntette ki.

Értesítés. A tiszai ev. egyházker. Kassán tartandó közgyűlésére szóló kedvezményes vasúti igazolványok megérkeztek és darabonként 1 koronáért kaphatók Nyiregyháza az egyházker. pénztárnál. Az igazolványokért fizetett 30 koronán felüli maradványösszeg a roznyói egyházkerületi árvaház javára lesz fordítva.

Lelkészbekiktatás. A durándi (Szepes m.) gyülekezet egyhangú bizalommal meghívott ifjú lelképásztorát, Wagner György volt pozsonyi esp. segédlelkészt, jun. hó 29-én igtatta be hivatalába Kübecher Albert szepesvárosi főesperes. A százados templom zsufolásig megtelt helybeli s közel és távolból egybesereglett hívekkel, kik mindvégig feszült figyelemmel és igaz lelki épüléssel hallgatták Wagner nagy tudományos készülségről és hitteljes érzésről tanuskodó beköszöntő beszédét, melynek alapjául a nap evangéliumát Máté 16, 13—16-ot választotta. Beszédét az egyházközség kinyomatja. Az érdeklődők figyelmébe ajánljuk. — Isten áldását esdjük az egyházközségre, új pásztorára és megkötött szent frigyükre!

Egyházmegyei gyámint. közgyűlés.

A szepesi városi egyházmegyei gyámintézet jul. 3-án tartotta Felka egyházközségben s gyámintézeti istentiszteletet követőleg évi közgyűlését.

Münnich Kálmán helyettes világi és dr. Walsér Gyula egyházi elnökleite alatt. Az elnökség által a komoly időkhöz mért megnyitó után sajnálat-
tal vették tudomásul dr. Lorx Sándor éveken át példás buzgalommal működött világi elnök lemondását, buzgó működéséért hálás köszönetet szavaztak s érdemeit jegyzőkönyvben megörökítették. A szavazatszedő bizottság jegyzőkönyvéből kitűnt, hogy a leadott 20 érvényes szavazat dr. Kalchbrenner Hugó szepesolaszi egyházfelügyelő és egyházmegyei világi jegyzőre esett, a kit mint világi elnököt dr. Walsér Gyula egyházi elnök beiktatott és Münnich Kálmán egyházmegyei felügyelő és Szontagh Sándor esperes melegen üdvözölt. A számadások felolvasása nyomán kitűnt, hogy az évi összbevétel 2545 kor. 37 fillért tett ki, ami annál örövendesebb tudomásul szolgált, mivel e nehéz idő közepette a tavalyi gyűjtéshez viszonyítva 563 k 31 fill. gyűjtési többletet jelent. A gyámintézeti közgyűlés, buzgó penztárosának Ratzenberger Ferencnek a felmentvény megadása mellett köszönetet szavazott. A gyámintézeti közgyűlés 5 folyamodó egyházközség között 539 kor. 39 fillért osztott szét, s az 5 folyamodó helyi gyámintézet folyamodványát pártolással terjesztette fel. Az egyetemes gyámintézet központi bizottságától érkezett, a jubileumi alap javára törtéendő lemondásra irányuló megkeresést — nehogy a folyamodó egyházközségektől kelljen megvonni a támogatást — oly módon intézte el a közgyűlés, hogy 3 éven át fizetendő 100—100 koronát utalványozott az egyházmegyei gyámintézeti tartalék-alapból. A közgyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az orosz betörések által károsultak javára rendezett gyámintézeti gyűjtés 521 kor. 62 fillért tett, és a maga részéről elfogadta az egyházmegyei számvevőszék által „dr. Lorx Sándor alap” címén tett alapítványról szóló alapító levelet. A ker. gyámintézeti gyűlésre szóló meghívó tudomásul vételét után az eddigi érdemduis kerület gyámintézeti elnökségre adja egyhangú szavazatát.

Lelkészi értekezlet. A brassói ev. magy. egyházmegye papsága a j. é. jul. 18-án, Brassóban tartotta meg szokásos nyári értekezletét Bohus Pál kir. tanácsos, főesperes elnökleite alatt. Ez értekezlet főfeladata volt az esp. közgyűlés fontosabb és nehezebb tárgyainak előkészítése, melynek több pontjában igen kényes kérdéseit fényesen oldotta meg. Az elnök a már tőle megszokott szép és tömör jelentésében kiemelte az egyházközségekben megnyilvánult belmissziói tevékenységeket, valamint a megyszerte tapasztalt ritka áldozatkészséget.

A soproni felső egyház-megye július 12-én Sopronban tartotta közgyűlését. A megnyitó ünnepi istentiszteleten Krón Ferenc lajta-
ujfalusi lelkész predikált; az offertórium 118·07 volt. Démy Lajos dr. esperes, felügyelő mély ér-
zésű, hazafias megnyitó beszéde után Scholtz Ödön esperes terjesztette elő évi jelentését, melynek elején a háboru káros hatását esetelte a hűvek és gyülekezetek vallási és egyházi életére, valamint az iskolákra és a serdülő korban lévő ifjuságra, hogy aztán kiemelje azon másrészt felemelő momentumokat, melyeket szintén a háboru hatása alatt főképen a keresztény jelebaráti szeretet és áldozatkészség terén szemlélhettünk. Így az esperesség 12 egyházközségében a lefolyt közíg. évben; a rokkantak részére 1146·74 k., a kárpáti falvak felépítésére 707·94 k. az ellenség által feldúlt vagy megkárosított ev. templomok és iskolák javára (a gyámintézet útján) 1613·43 k., a katonák karácsonyára 676·10 k., a május 1-én tartott „kárpáti nap” alkalmával 589·73 és júniusban a Dörös-Kereszt számára 290·90 k. gyűlt össze. Tehát csak erre a célra 5024 k. 89 f. — Hadi kölcsönre eddig összesen 859,800 koronát jegyeztek a gyülekezetek, miből magára a soproni gyülekezetre 750 000 k. esik. A háboru elszomorító hatására mutat, hogy 1915-ben a születések száma 205-tel apadt, a halálozások száma 28-cal emelkedett, míg az esketések száma 75-tel csökkeni. Négy községben a halálesetek száma máris felülmulta a születéseket. — A nem evangelikus iskolákat látogató ev. gyermekek vallásoktatására a legnagyobb gond fordított. összesen 940 ilyen tanköteles részesült heti 65 órában hitoktatásban s az egész nagy kiterjedésű diasporában alig lesz evang. gyermek, aki ev. hitoktatást nem élvezett volna. — Az esperesség területén eddig 10 nőegylet van; a lefolyt évben Patófalván szerveztetett ilyen egyelet. A nőegyleti tagok száma 1742; vagyonuk 25,298·22 k. Leirhatatlan az áldás, mely ezen egyletek működéséből a gyülekezetekre és hűvekre kiárad. A soproni ifjusági egyelet 234 taggal, tavaly főképen a katonák gondozására fordította figyelmét. A három főünnep alkalmával vallásos összejöveteleket rendezett számukra s megvendégelte őket, mire készpénzben 760 k., élelmiszerekben kb. nyolcszáz korona fordított. Az orsz. misszió egyesületre 234 k. 21 f.-t áldoztak a gyülekezetek. Az esp. belmisszió egyesület vagyonra 403 kor. 79 f.-rel szaporodott. Az esperes buzdítására tavaly létesített esp. árvaalapa az esp. közgyűlésig már egyezer kor. gyűlt össze. Ezen alap a jövő évi reform. emlékűnnep esperességi alkotása lesz és célul tűzetett ki azt egy év alatt lehetőleg tízezer koronára emelni.

Egyáltalán kimondatott, hogy a gyülekezetek buzgón készüljenek 1917 okt. 31-ének méltó megünneplésére s az ez alkalomra tervezett egyet. szeretetház-alapra való áldozásból is vegyék ki méltóan részüket. — A megüresedett bizottsági helyekre a következők választottak; esp. ügyész lett dr. Brunner Emil, törvényszéki tag: dr. Kund Kálmán és Menyhárd Frigyes, számvényszéki tag Ziermann Lajos. A *tanügyi bizottság* javaslatára ajánlja a közgyűlés a gyülekezeteknek a Luther-társaság által kiadott tankönyvek fokozatos bevezetését, egyben felir azonban a kerülethez, hasson oda, hogy az egyet. gyűlésnek a gyülekezeteket, mint iskolafenntartó hatóságoknak jogát korlátozó s a tankönyvirodalom felvirágzására annyira szükséges szabad versenyt lehetővé tevő erre vonatkozó mult évi határozata megváltozhassék. Felkéri, az esp. közgyűlés a vármegyei hatóságot, hogy a jövőben a lehetőséghez képest kímélje meg a tanítóságot a requirálásoknál való közreműködéstől. — A *pénzügyi bizottság* javaslatára az esperességi és bizottsági gyűlésekre 6 k.-ról 10 k.-ra, a kerületi gyűlésre 16 k.-ról 20 k.-ra emelietett a napidíj a háboru, illetőleg a drágaság tartamára. Másrészt kimondatott, hogy mindazon ügyekről, melyekre nézve a közgyűlés máskép nem intézkedik, költségkímélés végett is, ezentul csak a határozatok vétetnek jegyzőkönyvbe s csak ezen rövid határozati-jegyzőkönyv lesz kinyomtatva. Az esperesség *lelkészi gyámoldója* 29,977k. 16 f.-re emelkedett. A tőke évi gyarapodása 1923 k. 47 f. volt. A Zsedényi-féle díjra Part Gyula ágfalvi tanító jelöltetett ki. Az augusztus 23-án Nagkanizsán tartandó egyházkerületi közgyűlésre Ziermann Lajos és Lauff Géza lelkészek dr. Zergényi Jenő és Kund Kálmán dr. felügyelők küldettek ki.

Lelkészwálasztás. A horvát-szlavon egyházmegyébe bekebelezett *kresedini* egyház, melynek lelkészi állása Veres Ádámnak Beskára való távozása folytán megüresedett, június hó 25 én tartott közgyűlésen a lelkészi állást *Fauschenberger Engelbert* szeghegyi segédlelkésznek ajánlotta fel, a ki az állást elfogadta. Beiktatása iránt az intézkedések megtételek. Az Ur áldása legyen minden munkáján!

Gyászbeset. Néhai Koch Aurél és megözvegyült felesége szül. Justh Ilonkának 13 éves fiacskája: *Koch Aurél* főgimn. III. oszt. tanuló jul. 23-án, rövid, de kínos szenvedés után Késmárkon elhunyt s követte a horán elkölözött édes atyját az örök hajlékba. A mélyen elszomorodott édes anyát, két testvérkét s nagyszülőket vigasztalja meg a kegyelem Urának áldó szeretete.

Egyházmegyei közgyűlés. A brassói ev. magyar egyházmegye a j. é. július hó 18-án Brassóban tartotta meg évi rendes gyámintézeti és esperességi közgyűlését, melyekről nyomban háborus jellegű közlésekkel azokról értesítve közöltem, hogy ezeken egyetlen felügyelő sem jelenhetett meg, s így Bohus Pál kor. tanácsos főesperes mellett, a közgyűlések közfőjárulásával, Baresay Ákos, az esp. számvévészök vil. elnöke, mint világi egyen töltötte be ad hoc az esp. vil. elnöki tisztet. A gyámint. közgyűlés főtárgyát képezte a jégzavalar sújtotta egyházközségek s különösen Türkös és Hosszufalu-Fürészmező segélyezése. Mindkét egyház kérvénye a kerül. és egyetemes gyámintézetek támogatásába ajánlatott. Az esperesség egyházai a gyámintézet céljaira jelentékenyen többet gyűjtöttek, mint a mult évben. Az esp. gyűlés főbb tárgyai, illetve végzéseit a következők voltak. A főesperes terjedelmes és hű képet rajzoló jelentése szerint a magy. egyházmegye tagjai közül hadbavonult cca 2548 egyen, a kik közül elesett 128. Az esperesség és egyházaiknak angagi ügyei rendben találtattak. A vallásitanítás általában jó eredményt mutat. A püspök urat fölkéri szabályozza a kerül. biztos és az esp. körlelkész, illetve iskolalátogató hatáskörét a vallás-vizsgákra nézve. A Baldácsy-alapból való segélyezésre ajánlatott Brassó, továbbá a jegvihar sújtotta Türkös és Hosszufalu-Fürészmező. A reformáció négyszázados évfordulóját az egyházmegye rendkívüli esp. gyűlés tartásával ünnepli meg, melynek főtárgya lesz az esperesség történetének felolvasása. A romániai misszióknak szervezése a háboru miatt szünetel. A háboru megszűntével a szervezés megindul. Az egyházmegye hivatalos felügyelője: Molnár Viktor volt államtitkár az esperességben megalapította a hadi özvegyek és árvák alapját, melyre az esp. egyházak, különösen Tatrang (660 kor.) és Fürészmező mintegy ezer kor.-t gyűjtöttek. Az egyházi ingatlanok törzskönyvezését, valamennyi egyházközségre nézve, Deák Sándor lelkész önként magára vállalta. Fáradozásáért köszönetet szavaz a gyűlés. Az egyházmegye kívánja, hogy a Zsinat üljön össze s legalább a lelkészi fizetések rendezésének különösen manapság legfontosabb munkáját végezze el. A MELB-nek a Zsinathoz intézett memorandumát elfogadták azzal, hogy a MELB lépjen érintkezésbe az ORLE-val és együttesen igyekezzenek a közös prot. bizottság útján sürgősen befejeztülni a lelkészi fizetés ügyét. A Kiss Béla által szerkesztett „Evang. Közérdek“ e. egyházi lapnak, mint amely az egyházmegyében jelenik meg s annak ügyeit hathatósan karolja fel, száz kor. évi segélyt szavazott meg. A közgyűlés szép

egyetértésben, könnyen és gyorsan folyt le s az elnökség életésével zárult.

Esperességi közgyűlés. A nagyhonti ev. egyházmegye az idén is ipolyságon tartotta meg évi közgyűlését. A gyűlést megelőzőleg a tanítóegyesület tartotta értekezletét, melynek eredményeképpen jegyezzük meg, hogy a tanítók özvegyeik és árváik céljaira 500 koronát gyűjtöttek. Jul. 13-án a közgyűlést Istentisztelet vezette be. Következő napon tartották a papi értekezletet, délután az iskolabizottság, számvéviszék, jogügyi bizottság s a gyámintézet értekezett. A gyámintézet gyűjtése a tavalyihoz képest 300 kor. többletet mutatott ki s a főkéből száz kor.-t a reforma. négyszázévi jubileumára, 40 koronát pedig a pozsonyi diakonissza intézet céljaira utalványozott. Majd a tanügyi kérdéseket tárgyalták élénk érdeklődéssel. Elhatározták, hogy a hadba vonult tanítók helyeit működő lelkészeket nemes munkájukért némi anyagi rekompenzációban részesítsék. Szeretettel ünnepelték Rell Sámuel lelkészt 50 éves papi munkásságnak alkalmából. Ugyanezek melegen bucsuztatta el Krupecz Istvánt s üdvözölték egyhangy lelkesedéssel Szimonidesz Lajost jegyzői tiszti minőségben. Egyhangyul járultak hozzá a MELE memorandumához, a theologiai fakultás székhelyéül pedig Budapestet jelöli meg a gyűlés. Megütközéssel tárgyalják a lelkészi segély nem egyöntetű kiosztását sőt táviratilag kér méltányosságot az egyet. felügyelőtől. A közgyűlés fénypontját Ivánka István esp. felügyelő beszéde képezte, ezt pedig a főesperes beszámolója követte. Több kisebb-nagyobb fontosságú ügy tárgyalása után a gyűlést az elnökség berekesztette. Kr. I.

Alapítványok az eperjesi Kollegiumban. Az eperjesi Kollegium a múlt tanévben is értékes alapítványok birtokába jutott. 1. *Draskóczy Lajos theol. akad. tanár és neje sz. Csatáry Virginia 500 kor., özv. Csatáry Zsigmondné 500 kor., összesen 1000 kor. ösztöndíj alapítványt* tettek a kollegium főgimnáziumának javára. E két alapítvány: *Draskóczy Lajoska-ösztöndíjalapítvány* néven fog kezeltetni. Megindító az alapítvány keletkezésének története. 1914. december elején betört az orosz Sáros vármegyébe. Az orosz veszedelem elől a csakugyan veszélyben forgó Eperjes lakossága is menekült. A kis Draskóczy Lajoskát is elvitték szülei a Nagy-Alföldre, Makóra. Itt járványos betegségbe esett és szeretteinek kimondhatatlan fájalmára meghalt. *A háborn áldozatává lett e kedves gyermek.* akinek szép lelki fejlődéséhez tanárai a legszebb reményeket fűzték, szüleinek, nagyjának pedig szemefénye, büszkesége volt. 2. *Özv. Boros*

Zsigmondné végrendeletében 10.000 kor.-t hagyott családi alapítványképen a kollegiumra. A hitbuzgó evangélikus özvegy közeli rokonságban állott Gerhard Béla tanítóképzőintézeti tanár és Pankuch János sárosófalvi ny. ev. lelkész családjával. Érthető, hogy e környezetben nem jeledkezett meg ev. főiskolánkról.

A MELE pénztárába f. é. jun. hó 1-től jul. 3-ig a következő tagok rótták le tagsági díjaikat: Banezik Aladár Csóvár, Meschiána József Pusztaföldemes, Németh Gyula Szekszárd, Chályi Adolf Pozsony, Forhas Mihály Nagygerecs, Dr. Halmi Béla Somorja, Horváth Samu Tét, Horváth Béla Csikvánd, Kiss Samu Nagybarátján, Matisz Hároly Kispécs, Bogár Endre Lovászpátona, Pálmai Lajos Győr, Madár Mátyás Felpécs, Hörényi Lajos Győrszemere, Kovács István Ujmalomsok, Petőcz Ferenc Bönurétaláp, Borbély János Mérges, Ihász László Kispabot, Németh Hároly Lébény, Révész Sándor Bezi, Nagy Gyula Rébezahapi, Kovács Zsigmond Tarnokréli. Breznóbánya 1916 évi jul. 3.

Vitalis Gyula egges. pénziáros.

Pályázatok és hirdetések.

Tanítókat keres a dunáninneni egyházközség püspöke, a kik kántori teendőikben járassak és től nyelven egyházi funkciókat végezni képesek. Jelentkezni sürgősen a püspöki hivatalban lehet Balassagyarmaton. A püspök ur kéri a lelkésztestvéreket, hogy ezen hirdetményét az illetőkkel tudatni szivesek legyenek.

Pályázat.

A kölese ágostai hitv. ev. tanítói állásra helyettes keresetnek. Fizetése havi 80 korona és lakás. Nők, vagy negyedéves tanítójelöltek is pályázhatnak augusztus 25-ig az alulírott hivatalhoz.

Kölese (Szatmár m.) 1916 július hó 20.

Bortnyik György

ev. esp. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat

A szászai ág. h. ev. leányegyház elhalálózás folytán megüresedett kántor-tanítói állásra pályázatot hirdet.

A javadalom a törvényben biztosított 1200 kor. kezdőfizetésig 732 kor. államségéllyel van kiegészítve. Kellően felszerelt jogszabványok alulírott lelkészhez aug. hó 14-ig küldendők.

Ujvászár (Gömör m.) 1916 jul. 19.

Hrusz József ev. lelkész.

Hirdetmény.

Evang. német lelkész magántanulókat vállal az I-V. gyma. illetve polgári iskolák osztályokból teljes ellátással és tanítással havi 100 koronáért. Faluban hitűnő szénsavas víz. Sörkut Szepesm.

Tarczay Andor

ev. lelkész.

Ajánlkozás. *Ev. segédlelkészek* ajánlkozom azonnalra magyar, esetleg német gyülekezetbe.

Rákospalota (Pest m.) 1916 július 23.

Mezei József, Poste Restante.

**MOST JELENT MEG!
'PROTESTÁNS ESTÉK'**

Felolvasások.

A vallás, nevelés, irodalom, történelem és társadalom köréből.

A reformáció 400 éves emlékünnepeére szerkesztette:

KOVÁCS SÁNDOR theol. akad. tanár.

III. kötet. Ára 12 korona.

Kapható:

Kóka Lajos

könyvkereskedése

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.

Legélszerűbb az összeget postautalványon vagy levélhez mellékelve bérlegekben beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Lelkész és vallástanár, tanár és tanító urak rendeljék meg és terjesszék

a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, családi és ifjusági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

MEGYERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúnak el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mutatv. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvacsora-kelyhek, keresztelő kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műorás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákospalotán Budapesten mellett.